

NOTAT

17. juni 2013

DET TALTE ORD GÆLDER

Samråd i ERU den 17. juni 2013 - spørgsmål AL, AM og AN efter ønske fra Frank Aaen (EL) om Betalingsservice.

[Indledning]

Tak for invitationen til at komme i udvalget i dag.

Udvalget har i spørgsmål AL, AM og AN bedt mig om at kommentere på en række forhold vedrørende Betalingsservice, som jeg vil komme tilbage til om lidt. Indledningsvist vil jeg dog gerne afklare en række forhold vedrørende Betalingsservice.

[Generelt om Betalingsservice]

Betalingsservice er en betalingsform, der kaldes direkte debitering. Det betyder, at det er betalingsmodtageren, der igangsætter betalingen direkte fra kundens konto. Betalingsservice udbydes af bankerne og Nets. I praksis udbyder bankerne Betalingsservice til kunderne, og Nets udbyder produktet til virksomhederne, fx et forsikringsselskab.

Der findes også andre former for direkte debiteringer så som automatisk kortbetaling, hvor fx et teleselskab tilbagevendende trækker et beløb fra ens konto, når der er behov for det. Brugen af andre direkte debiteringsløsninger ser ud til at have vokset de sidste par år. Men Betalingsservice er dog den langt mest

anvendte form for direkte debitering i Danmark, idet ca. 96 pct. af danske husstande anvender Betalingsservice.

Overordnet mener jeg, at Betalingsservice er et velfungerede system og en effektiv betalingsform, der giver forbrugerne et en række fordele.

Betalingservice giver blandt andet forbrugeren en overskuelig oversigt over den kommende måneds betalinger, og forbrugeren har nemt ved at afmelde betalinger, der er forkerte. Samtidig er Betalingsservice væsentlig billigere end girokort, og forbrugeren sparer tid, forbi betalingen foregår automatisk.

Men jeg mener naturligvis, at produktet skal administreres på en forsvarlig måde under ordnede forhold, så der ikke sker overtrædelser af fx Konkurrenceloven.

[Spørgsmål AL: Mener ministeren, at det er rimeligt, at bankerne misbruger monopollet på betalingsservice og hæver gebyret for at bruge ordningen, så de tjener mere og mere på dette betalingssystem]

Jeg er blevet bedt om at oplyse, om det er rimeligt, at bankerne hæver gebyret for Betalingsservice, så de tjener mere på betalingssystemet.

[Prisen på Betalingsservice og bankernes og Nets' indtjening]

I gennemsnit koster en betaling via Betalingsservice ca. 5 kr. for en virksomhed. Prisen for at anvende Betalingsservice har ligget fast de seneste par år. Den øgede brug af produktet og et

større antal transaktioner har medført større indtjening hos Nets og bankerne.

I Nationalbankens rapport fra 2011 om betalinger i Danmark fremgår det, at Nets og bankernes gennemsnitlige omkostning udgør mellem 3,50 og 4,70 kr. pr. betaling med betalings-service. De primære omkostninger er bl.a. kundeservice, administration af betalingsaftaler og portoudgifter. Nationalbanken konkluderer i sin rapport, at beregnet pr. betaling er Betalings-service den billigste opkrævningsform for samfundet som helhed.

[Undersøgelse af Betalings-service]

Når der er tale om et meget kendt og udbredt produkt, og hvor indtjeningen virker høj, kan der naturligvis være anledning til at undersøge et sådant produkt eller markedet nærmere. Derfor gennemførte Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en undersøgelse af Betalings-service i januar 2011.

Analysen konkluderede bl.a., at Betalings-service er en effektiv betalingsform, men bekræftede, at Nets i perioden 2003-2008 har haft en voksende indtjening på Betalings-service og en relativ høj overskudsgrad på mellem 10 og 16 pct.

Analysen påpegede, at Nets største omkostningspost udgjorde en betaling til bankerne for deres medvirken ved Betalings-service. Dette forhold blev af styrelsen betegnet som usædvanligt, idet bankerne både fungerer som leverandører til Nets og sam-

tidig ejere af Nets, og man kunne måske frygte, at der var tale om en overbetaling til bankerne.

Efter det daværende PBS fusionerede med NORDITO i 2009 og blev til Nets, er de danske bankers indflydelse faldet og denne ”dobbeltrolle”, hvor danske banker både er ejere af og leverandører til Nets, er mindre udtalt. Samtidig tyder det ifølge Nationalbankens rapport på, at der ikke foregår en overbetaling til bankerne. Det fremgår af rapporten, at den betaling bankerne modtager for sit bidrag til betalingservice svarer til de omkostninger, bankerne har.

Jeg kan oplyse, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens analyse ikke gav anledning til konkrete sager om overtrædelse af konkurrenceloven. Det er nemlig ikke ulovligt at tjene penge på et produkt, men det er ulovligt at misbruge en dominerende stilling i henhold til konkurrenceloven. I analysen fandtes der ikke grundlag for at påbegynde en evt. misbrugssag mod Nets i relation til Betalingservice.

Så helt overordnet mener jeg, at det er i orden at tjene penge på et produkt, så længe man overholder konkurrencereglerne, idet jeg samtidig hæfter mig ved, at Betalingservice ifølge Nationalbanken er den billigste opkrævningsform for samfundet som helhed set pr. betaling.

[Opfølgning på undersøgelsen af Betalingservice fra 2011]

Men set i lyset af den seneste udvikling og den øgede fokus på problemstillinger i forhold til Betalingsservice, synes jeg imidlertid, at det er hensigtsmæssigt, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen følger op på undersøgelsen fra 2011 for at vurdere, om der er forhold som har ændret sig, og om der på denne baggrund nu kan være grundlag for at undersøge, om der er sket en overtrædelse af konkurrenceloven. Jeg har derfor bedt styrelsen om at se på dette.

Lad mig i den forbindelse tilføje, at området for betalinger, såvel fjernbetalinger som fysiske betalinger har stor fokus fra myndighedernes side. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er særlig opmærksomme på de konkurrence- og forbrugermæssige udfordringer der findes på disse markeder, og følger løbende markedets udvikling.

[Samrådsspørgsmål AM: Vil ministeren overveje en regulering af prisen for at bruge betalingsservice – eventuelt på samme måde, som betalingen for at bruge Dankort er reguleret?]

Samrådsspørgsmål AN: Vil ministeren overveje at lade Nationalbanken drive et lignende system som Betalingsservice, der økonomiske hviler i sig selv.]

[Regulering af Betalingsservice]

Jeg er samtidig blevet spurgt til, om jeg vil overveje en regulering af prisen for Betalingsservice eller lade Nationalbanken drive et lignende system som betalingsservice. Jeg vil besvare de to spørgsmål samlet.

Overordnet mener jeg ikke, at en specifik regulering af Betalingservice vil være hensigtsmæssig. Hvis vi gennem lovgivning gør Betalingservice til et billigere produkt, vil produktet få en mere gunstig position i forhold til eventuelt andre og nye betalingsformer, der kan vise sig at være mere effektive.

Betalingservice kan derved få en konkurrencemæssig fordel, hvis prisen reguleres eller produktet gøres gratis over for forbrugere. Det kan afskrække nye aktører fra det danske marked, og hæmme udviklingen af nye og mere effektive betalingsløsninger. Endelig kan det hindre videreudviklingen af Betalingservice, og risikere at Nets og bankerne vil stoppe med at udbyde produktet, hvis det ikke kan betale sig.

[Betalingsystem drevet af Nationalbanken]

På samme måde vil det være en konkurrencemæssig skævrinding, hvis Nationalbanken begynder at udbyde prisreguleret Betalingservice i konkurrence med de øvrige løsninger på markedet. Nationalbanken fastlægger de overordnede rammer for den danske pengepolitik, og jeg mener ikke, at det er hensigtsmæssigt, hvis Nationalbanken skal udbyde kommercielle produkter.

Det vil give Betalingservice en meget gunstig position i forhold til andre betalinger, og vil kunne afskrække nye aktører i at udvikle bedre og billigere løsninger.

Jeg vil samtidig gerne understrege, at Nationalbanken i medfør af Nationalbankloven er uafhængig. Men jeg har forelagt spørgsmålet for Nationalbanken, der har svaret, at det ikke er Nationalbankens opgave at drive et produkt som Betalingsservice.

Nationalbanken oplyser, at udvikling og etablering af et nyt system vil være kompliceret og omkostningsfuldt for Nationalbanken. Det er af historiske grunde, at Nationalbanken i dag ejer en mindre andel af Nets, som driver Betalingsservice.

Det er samtidig vigtigt at understrege, som jeg også tidligere har nævnt, at der foreligger alternative betalingsprodukter til Betalingsservice. Disse alternativer er ofte væsentligt billigere, men indeholder ikke samme oversigt over betalingerne, som Betalingsservice gør. Synes man at Betalingsservice er for dyrt, kan man derfor benytte væsentligt billigere og en smule mere enkle produkter.

Jeg mener dog ikke, at vi skal forholde os passive. Det er også derfor, at jeg som nævnt vil bede styrelsen følge op på konklusionerne fra sin analyse i 2011.

[Afslutning]

Det gælder derfor om, at både forbrugere og virksomheder er bevidste om de gebyrer, der er forbundet med at anvende forskellige betalingsprodukter, og er opmærksomme på at vælge dem, de finder billigst og mest effektive.

En øget fokus på alternative produkter vil presse konkurrencen på Betalingsservice, ligesom forretninger også kan forsøge at få en rabat på Betalingsservice.

Både forbrugere og virksomheder kan derfor skærpe konkurrencen på dette marked, ved at være opmærksomme på at vælge de meste effektive og billigste betalingsprodukter.

På denne måde er der potentiale for et mere konkurrencepræget marked, og derved også et nedadgående pres på prisen for Betalingsservice.

Tak for ordet.